

Värna om lärarnas entusiasm i läkarutbildningen!

Det finns ett genuint och starkt intresse bland lärare inom läkarutbildningen för att undervisa. De har goda idéer om hur undervisning och examination kan förbättras. Hinder för att lärarnas entusiasm skall få utlopp är t ex tidsbrist och lågt meritvärde. Karolinska institutet har inlett en positiv utveckling genom introduktion av en »pedagogisk meritportfölj» och satsning på ett pedagogiskt utbildningsprogram.

Vi vill med denna artikel belysa ytterligare möjligheter att tillvarata lärarnas entusiasm/motivation men även peka på de svårigheter som finns.

I diskussioner om läkares grundutbildning och den pedagogiska utformningen placeras oftast de studerande i centrum. Resultat från studier av universitetsstudenters inläring [1] visar hur väsentligt det är att utgå från deras förutsättningar, intressen och föreställningar om det de skall tillägna sig – dvs att placera studenten i centrum.

Förutsättningarna för att lärare skall känna motivation för eller få praktisk

hjälp för att utföra sina läraruppgifter är dock inte alltid de gynnsammaste. Kraven på pedagogisk utbildning har begränsats till en veckas kurs för docentur.

Endast i några av världens 1 600 medicinska högskolor förekommer program för pedagogisk kompetensutveckling, och många av dem inskränker sig till ett utbud av frivilliga kurser. Än färre har någon form av system för att premiera och värdesätta lärares pedagogiska insatser.

Den här problematiken har varit välkänd i Sverige alltsedan slutet av 1960-talet genom en universitetspedagogisk utredning, men först under senare år har den givits en mer framskjuten plats bl a genom Utbildningsdepartementet och Högskoleverket.

Behov av ökat pedagogiskt meritvärde

Vid Karolinska institutet infördes 1998 ett nytt system för bedömning av och hänsynstagande till pedagogisk skicklighet vid tjänstetillsättningar och lönesättning [2], samt ett nytt system för pedagogisk fortbildning med fem olika kurser om vardera 1 poäng.

Vidare planerar styrelsen för utbildning ett projekt kallat »framtidens lärare». Detta tyder på en ökad insikt om att lärarna har ett behov av en bredare pedagogisk utbildning för att på ett önskvärt och professionellt sätt kunna genomföra utbildningen av läkarstuderande.

Genom en stor mängd enkäter under de två senaste decennierna vet man mycket väl vad studenter anser om läkarutbildningen. Däremot saknas studier om hur lärarna uppfattar sin situation. Av en enkätstudie bland läkarna vid Huddinge sjukhus framgår tydligt hur majoriteten ansåg att undervisningsinsatser inte är meriterande som de borde vara, att 80 procent ansåg att sjukvårdstrycket begränsade undervisningsmöjligheterna, och att 50 procent betraktade forskningskraven som en begränsande faktor [3].

I en annan studie ville läkare ha tydlig information om vad som förväntas av dem i utbildning, klinik och forskning [4]. En del arbetsbeskrivningar är så oklara att lärare utnyttjas för under-

»Bland de negativa signalerna har länge funnits att pedagogiska meriter saknar betydelse för tjänstetillsättningar. Genom införandet av en pedagogisk portfölj finns nu möjligheter för Karolinska institutet att klart visa att man värdesätter dessa meriter. Tyvärr kan man efter drygt ett års användande av meritportföljen konstatera att de pedagogiska meriterna inte uppmärksammas i någon högre grad.»

Författare

DICK MÅRTENSON

avdelningsdirektör, pedagogisk konsult, institutionen för humaniora, informatik och samhällsvetenskap, Karolinska institutet

AGNETA BERGQVIST

docent, universitetslektor, överläkare, kvinnokliniken, Huddinge sjukhus, Karolinska institutet

GÖRAN TOMSON

docent, avdelningen för internationell hälsa (IHCAR), institutionen för folkhälsovetenskap, Karolinska institutet

TOMAS CRONHOLM

professor, institutionen för medicinsk biokemi och biofysik, Karolinska institutet.

»No system can make a bad man good, but bad systems can frustrate the efforts of good men.»

Gandhi

visning utan vare sig ersättning eller meritering.

När man som läkarlärare upplever att allt skall göras på för kort tid med krympande resurser ekonomiskt och personellt, så hamnar man i prioriteringar där undervisningen sätts åsido. Att arbetsförhållanden tillåts utvecklas i denna negativa riktning kan uppfattas som en respektlöshet inför de pedagogiska uppgifterna. Om någon väljer att ge en viss prioritet till undervisningsuppgifter så kan en negativ konsekvens bli att

ANNONS

ANNONS

